

Julkisten hankintojen tietovaranto -hanke

Verkkolaskufoorumin syysseminaari 11.11.2025

Juho Savonen, hankejohtaja, Valtiokonttori.

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Hallitusohjelmakirjaukset

- Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontaa vahvistetaan ja **perustetaan hankintatietokanta**, joka mahdollistaa kehitystoimien ja lainsäädäntömuutosten arvioinnin, parhaiden käytäntöjen levittämisen ja väärinkäytösten havaitsemisen.
- **Säädetään julkisyhteisöjen ostolaskudata** avoimesti ja keskitetysti **julkaistavaksi** ilman erillistä pyyntöä.
- Kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietojen, kuten ostolaskutietojen julkisuutta sekä oman tuotannon ja ostopalveluiden, vertailukelpoisuutta parannetaan.
- Tietovarannolla on lisäksi kiinteä yhteys muihin hallitusohjelman julkisia hankintoja koskeviin kirjauksiin muun muassa **toimenpiteiden kohdentamisen ja vaikutusten todentamisen näkökulmasta** ja esimerkiksi **valvontamekanismina**.

Kansallinen julkisten hankintojen tietovaranto

Avoin hallinto

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisen ja julkisyhteisöjen ostolaskutietojen julkaisemisen hanke

VM

Hankkeen ohjaus

Hallintopolitiikan ja valtionhallinnon kehittämisosaston johtoryhmät sekä Hankinta-Suomi-ohjelman ohjausryhmä

Kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisen ja siihen liittyvän lainsäädännön valmistelu

VM

Tietovarannon tekninen toteutushanke

VK

Työryhmä

PJ + VPJ VM

Jäsenet:

TEM

VM (KAO)

Valtiokonttori

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Suomen Kuntaliitto ry.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Asiantuntijaryhmä

PJ VM + VPJ VK & VM

Jäsenet:

PLM, SM, OM, UM

Elinkeinoelämän keskusliitto

Suomen Yrittäjät

professori Tukiainen

professori Halonen

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Kemijärven kaupunki

Oulun kaupunki

Väylävirasto

Senaatti-kiinteistöt

Hansel Oy

Monetra Oulu Oy

Tampereen yliopisto

Kirkkohallitus

Ohjausryhmä

Hankehallinta ja muutosjohtaminen

Hankehallinnan ryhmä, VM ja VK

Toimenpiteet

Luonnos

Kilpailutustunniste otetaan käyttöön hankintailmoituksilla, jälki-ilmoituksilla ja ostolaskuilla, jotka liittyvät hankintalain mukaisesti kilpailutettuun hankintaan.

Hankintapäätöksen jälkeen kynnysarvot ylittäviin hankintoihin liittyvät tarjoustiedot toimitetaan hankintailmoitukset.fi-palveluun tai hankintatietovarantoon. Valtiokonttorille tulisi oikeus saada tiedot tarjouksista hankintayksiköltä ja sen kilpailutusjärjestelmätoimittajalta.

Sopimukselle on luotava vapaamuotoinen yksilöivä tunniste, joka toimitetaan tietovarantoon sellaisten ostolaskutietojen yhteydessä, jotka eivät liity hankintalain mukaisesti kilpailutettuun hankintaan. Ostolaskujen raportoinnin yhteydessä vapaaehtoisesti lisättävä **sopimustunniste**.

Suunnittelu

Tarjoukset

Hankintasopimus

Tilaus

Maksu

Kilpailutuksen käynnistäminen

Hankintailmoitusten sisältöä täydennetään esim. kilpailutukseen osallistuvien hankintayksiköiden osalta.

Hankintailmoitukset.fi-palvelussa otetaan käyttöön hankintayksikön yksilöivä hankintayksikötunniste.

Jatkossa kynnysarvot ylittäviin hankintoihin liittyvät tarjouspyyntöasiakirjat olisivat saatavilla ilman erillistä rekisteröitymistä tai kirjautumista ja asiakirjat kerättäisiin hankintatietovarantoon.

Hankintapäätös

Hankintapäätös ja perustelumustio julkaistaan jälki-ilmoituksen liitteenä.

Tuloksista ilmoittaminen

Jatkossa kansallisen kynnysarvon ylittävistä hankinnoista olisi julkaistava jälki-ilmoitus.

Puitejärjestelyjen sisäisistä hankinnoista julkaistaan kevyt jälki-ilmoitus monen hankintayksikön ja monen toimittajan puitejärjestelyissä, kun erikseen määritelty kynnysarvo ylittyy.

Jälki-ilmoituksen tietosisältöä tullaan laajentamaan esim. kilpailutukseen osallistuneiden tarjoajien tiedoilla.

Jälki-ilmoituksen tekemättä jättämisestä seuraisi muistutuksia ja lopulta viivästysmaksu.

Ostolaskut

Ostolaskutiedot toimitetaan hankintatietovarantoon erikseen määriteltävällä tietosisällöllä.

Hankintayksikkö lisää ostolaskuille **salassapito-merkinnät** ennen tietojen toimittamista tietovarantoon.

Kirjanpito

Sidosyksikköraportointi

Hankintayksiköt raportoivat hankintalain tarkoittamat sidosyksikkönsä Valtiokonttorille.

Säännösten voimaantulo

Luonnos

- **1.7.2026** - Lain voimaantulo
- **1.1.2027** - Valtion virastojen ja laitosten ostolaskutietojen raportointi alkaa
- **1.7.2027** - Tarjouspyyntöasiakirjojen avoin saatavuus ja keruu
- **1.10.2027** - Hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien ostolaskut
- **1.1.2028** - Kuntien, kuntayhtymien, Senaatin, Kelan ostolaskut
- **1.1.2029** - Vapaaehtoinen tietojen toimittaminen

”

*Lyhyellä ja pidemmälläkin
aikavälillä onnistuminen riippuu
osin verkkolaskuttamisesta ja
laskutietojen laadusta*

Mitä tämä tarkoittaa? (1/2)

- Jatkossa suuri osa hankintayksiköistä vaatisi kilpailutustunnistetta ja mahdollista salassapitomerkintää osana verkkolaskua.
- Kilpailutustunniste syntyy Hilmassa ja hankintayksikön tulee sitä käyttää kaikissa hankintalain tai erityisalojen hankintalain mukaisesti kilpailutettuihin ja suoraan hankittuihin hankintasopimuksiin liittyvissä ostolaskuissa
- => **siis Hilmassa ilmoitetut kynnysarvon ylittävät hankinnat.**
- Hankintayksiköt tulevat vaatimaan aiempaa tarkemmin EU-normin mukaisia verkkolaskuja, esim. sopimusnumero.

Mitä tämä tarkoittaa? (2/2)

- Kilpailutustunniste voi kulkea tilaussanomalta asti, mutta hankintayksikkö voi myös pyytää lisäämään sen erikseen laskulle verkkolaskuformaatin kenttään
 - Finvoice 3.0: TenderReference
 - TEAPPS 3.0: HEADER/OFFER_REFERENCE
 - PEPPOL: cac:OriginatorDocumentReference/cbc:ID
- Tarkoituksena on, että hankintayksikön ilmoittama **salassapitomerkintä** kulkisi verkkolaskusanomalla olemassa olevissa kentissä.
 - Finvoice 3.0: InvoiceTypeCode ja ClassificationCode
 - TEAPPS 3.0: HEADER/SECURITY_DETAILS/SECRECY_CLASS
 - PEPPOL: cbc:Note

Kysely yrityksille

- Toteutimme 1.–19.10.2025 kyselyn julkishallinnon toimittajille. Tavoitteena oli selvittää yritysten kykyä lisätä kilpailutustunniste ja salassapitomerkinä laskuille
- Vastaajista (47 kpl)
 - 66 %:lla kyvykkyys lisätä kilpailutustunniste ja
 - 60 %:lla kyvykkyys lisätä salassapitomerkinä laskulle.
- Kyselyn perusteella muutoksia tarvitaan esim. laskutus-, toiminnanohjaus- ja projektinhallintajärjestelmiin. Alustavat työmääräarviot vaihtelivat 1-10 päivän välillä (per kenttä, per järjestelmä).

Verkkolasku ei ole vastaus kaikkeen

- Kaikkia hankintatietovarantoon kerättäviä ostolaskutietoja ei saada verkkolaskulta
 - Esim. tiliöinnit, palveluluokka – kuvaus mihin hankinta on kohdistunut
- Verkkolasku on erinomainen väylä kilpailutustunnisteen käyttöönottoon, muttei ainut

Mitä saavutetaan?

18.11.2025

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Ehdotettujen toimenpiteiden avulla
päästään tähän tilanteeseen

Nykytilanne

Hankinnat yhteensä

5M €

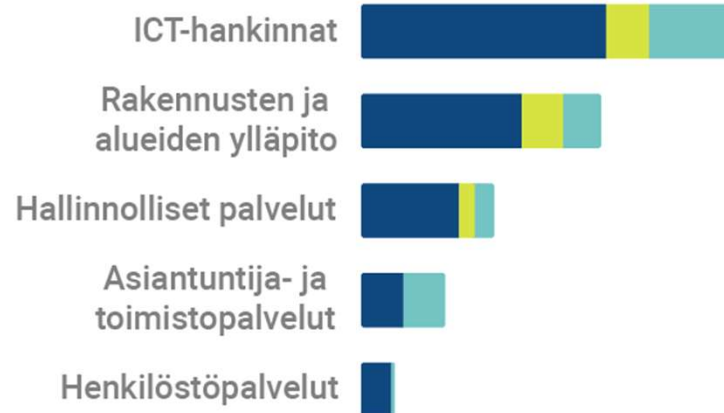

Hankinnat yhteensä

5M €

Kilpailutetut hankinnat

70%

■ Kilpailutetut ■ Suorahankinnat
■ Kilpailuttamattomat

Tiedot ovat keinotekoisia eivätkä kuvaa
todellisia lukuja

ORGANISAATION X HANKINNAT

Nykyisellään saatavilla olevat tiedot									
PÄIVÄMÄÄRÄ	HANKINTA-YKSIKKÖ	HANKINTA KATEGORIA	TILI	TOIMITTAJA	LASKUN TUNNISTE	SUMMA	KILPAILUTUS-TUNNUS	SOPIMUS-NUMERO	PALVELULUOKKA/TOIMINTO
2023-12-01	Organisaatio X	Asiantuntija- ja toimistopalvelut	Käännös- ja tulkkaukspalvelut	Toimittaja A 123456-7	123456789	12345,6	123abc	123456	Perusopetus
2023-10-08	Organisaatio X	ICT-hankinnat	ICT-palvelut	Toimittaja B 123456-7	123456789	12345,6		456789	Esiopetus
2023-10-02	Organisaatio X	Hallinnolliset palvelut	Posti- ja kuriiripalvelut	Toimittaja C 123456-7	123456789	12345,6			Yleishallintopalvelut
2023-09-06	Organisaatio X	ICT-hankinnat	ICT-palvelut	Toimittaja D 123456-7	123456789	12345,6	456abc		Esiopetus

Kilpailutustiedot

KILPAILUTUSTUNNUS	456abc
HANKINTAYKSIKKÖ	Organisaatio X 123456-7
KILPAILUTUKSEN PERUSTEELLA VALITTU TOIMITTAJA	Toimittaja D 123456-7
TOIMITTAJAN TOIMIALA	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
SOPIMUSKAUSI	3 vuotta
SOPIMUKSEN KOKONAISARVO	150 000 €
SOPIMUKSEN KÄYTTÖ	140 000 € !
LAAJUUS	Kansallinen
HANKINTAMENETTELY	Avoin
KILPAILUTUKSEEN SAAPUNEIDEN TARJOUSTEN MÄÄRÄ	7

Sopimustiedot

SOPIMUSTUNNUS	456789
HANKINTAYKSIKKÖ	Organisaatio X 123456-7
TOIMITTAJA	Toimittaja B 123456-7
TOIMITTAJAN TOIMIALA	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
SOPIMUSKAUSI	2 vuotta
SOPIMUKSEN KOKONAISARVO	35 000 €
SOPIMUKSEN KÄYTTÖ	15 000 €

Potentiaallinen markkina

Ilmoitetut hankinnat Kilpailutustunnuksettomat Sidosyksikköhankinnat

Tällä välilehdellä voidaan tarkastella kilpailutettuja tai suora hankintoina tehtyjen sopimusten käyttöä ja päättymistä. Päättävällä sopimuksella tarkoitetaan sopimusta, joka on päättymässä seuraavan 12 kuukauden aikana tai sopimuksen arvosta on jäljellä alle 10%

Päättävien sopimusten lukumäärä

35

Päättävien sopimusten lukumäärä sopimusten arvoittain

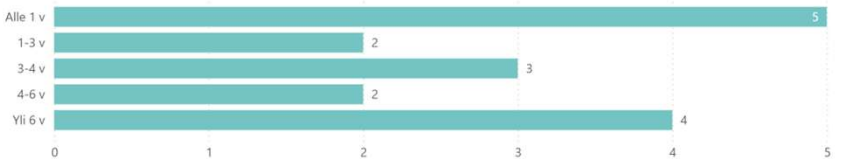

Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten lukumäärä

16

Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset luokiteltuna sopimuksen alkamisajankohdan mukaan

Sopimukset, joihin on tullut ostolaskuja viimeisen vuoden aikana

Päätyvät sopimukset ja sopimuksen käytön seuranta

Hankintayksikkö	Kilpailutuksen nimi	Sopimuksen arvo	Käytetty tähän mennessä	Sopimuksesta jäljellä	Sopimuksen alkamispäivämäärä	Umpeutumispäivämäärä
Valtiokonttori	Kilpailutuksen nimi 1	3,161,568 €	8,706 €	3,152,862 €	9/19/2024	19.9.2026
Valtiokonttori	Kilpailutuksen nimi 10	4,117,669 €	21,157 €	4,096,512 €	10/1/2022	Toistaiseksi voimassa oleva
Ruoveden kunta	Kilpailutuksen nimi 101	3,243,675 €	18,261 €	3,225,414 €	12/31/2020	30.12.2025
Ruoveden kunta	Kilpailutuksen nimi 102	637,069 €	17,597 €	619,472 €	11/22/2024	22.11.2027
Ruoveden kunta	Kilpailutuksen nimi 103	545,980 €	22,876 €	523,104 €	10/1/2022	30.9.2026
Ruoveden kunta	Kilpailutuksen nimi 104	2,704,280 €	18,537 €	2,685,743 €	11/22/2024	Toistaiseksi voimassa oleva
Ruoveden kunta	Kilpailutuksen nimi 105	1,999,495 €	32,480 €	1,967,015 €	8/4/2024	Toistaiseksi voimassa oleva

Katso kaikki kilpailutetut sopimukset

Tiedot ovat keinotekoisia
eivätkä kuvaa todellisia lukuja

Miten tutkimus ja vaikutusarvioinnit hyötyvät?

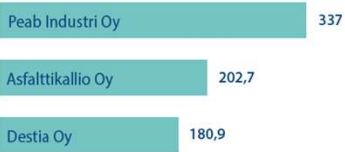
- Hankintatietovaranto luo mahdollisuuden tarkastella toteutuneita hintoja niin sopimus- kuin yksikköhintatasolla
- Nykyiset tiedot rajoittuvat pääosin kynnysarvon ylittäviin hankintoihin – jatkossa myös alittaviin
- Voidaan arvioida X asian vaikutusta toteutuneeseen hintaan
 - Kilpailutettu vs. suoramarkinta, avoin vs. rajoitettu menettely, asetettu vaatimus, vendor lock jne.
- Kts. tutkimusohjaaja Jan Jääskeläisen (KKV) ja professori Janne Tukiaisen (Turun yliopisto) puheenvuorot [KKV-päivässä](#)

Tee minulle analyysi maakunnan markkinatilanteesta

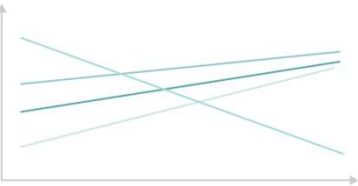
Mielelläni. Maakunnassa on tehty viimeisen 6kk aikana 53 kilpailutusta, joista 22 on ylittänyt EU-kynnysarvon ja loput ovat olleet kansallisia hankintoja. Kynnysarvon ylittäviä suora hankintoja on tehty aiempia vuosia vähemmän.

Maakunnassa tehtyihin kilpailutuksiin tulee keskimäärin muuta maata vähemmän tarjouksia. Kilpailutuksien voittajat eivät kuitenkaan ole samoja vaan varioivat enemmän kuin maassa keskimäärin. Näin ollen kilpailutukseen osallistuvalla tarjoajalla voisi olla keskimääräistä paremmat mahdollisuudet menestyä kilpailussa.

TOP3 suurimmat toimittajat ostojen perusteella kuluneella kvartaalilla

Tarjoajien määrän kehitys per CPV-koodi yli ajan

Kilpailutuksia oli määrällisesti vähiten kuluvana vuonna

Ensi kertaa valittujen yritysten osuus kilpailutuksissa

20 %

Siirry markkinakatsaukseen >

Voinko vielä auttaa sinua?

Yritykseni toimii alalla X ja tarjoamme tähän ratkaisua

Alallanne ei ole viime vuosina ollut montaa kilpailutusta, mutta useita suuria sopimuksia on täyttymässä. Mikäli sopimusten täyttyminen jatkuu samaa vauhtia, useampi yli 100 000 € sopimus täyttyy kuuden kuukauden sisällä.

Seuraavan 6kk aikana umpeutuvia sopimuksia

Sopimuksen sisältö	Hankintayksikkö	Toimittaja	Sopimuksen käyttö	Sopimuksen kokonaisarvo	Sopimuskausi
Sisältö	Kunta X	Toimittaja A	108 000 €	120 000 €	5/2025 - 6/2027
Sisältö	Hyvinvointialue Y	Toimittaja B	511 000 €	565 000 €	9/2025 - 12/2029
Sisältö	Kuntayhtymä Z	Toimittaja C	45 000 €	65 000 €	2/2026 - 2/2027

Tarkastele kaikkia umpeutuvia sopimuksia >

Seuraa hanketta ja osallistu

Verkkosivut

- vm.fi/kansallinen-julkisten-hankintojen-tietovaranto
- valtiokonttori.fi/hankintatietovaranto

Hankeikkuna

- vm.fi/hanke?tunnus=VM009:00/2025

Tapahtumat

- Valtio: Sujuvat hankinnat
- Kunnat, hyvinvointialueet: Valtiokonttorin aamukahvit, Kuntamarkkinat
- Kaikki: Hankeinfot, Hankinta-Suomen tilaisuudet
- Lausuntokierros loppuvuodesta 2025

Uutiskirjeet

- Hankinta-Suomi
- Kuntien ja hyvinvointialueiden talousraportoinnin tiedote (Valtiokonttori)
- Muut VM:n ja Valtiokonttorin uutiskirjeet

Ota yhteyttä!

hankintatietovaranto@valtiokonttori.fi

18.11.2025

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury